

OPATŘENÍ DĚKANKY Č. 10/2018 O ETICE VÝZKUMU A O ETICKÉ KOMISI

Ve znění změn provedených opatřením děkanky č. 8/2019.

Čl. 1

Povinnost právního a etického jednání

- (1) **Akademický pracovník Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (dále jen "PF JU") je při realizaci výzkumu, a to zejména, jedná-li se o výzkum zahrnující lidské účastníky, zvířata nebo identifikovatelný biologický materiál či data, povinen postupovat v souladu s obecně závaznými právními předpisy, zejména s platnými právními předpisy České republiky, jako i s dokumentem upravujícím obecné zásady biomedicínského a behaviorálního výzkumu – Belmontskou zprávou¹, Helsinskou deklarací Světové lékařské asociace (WMA) – Etickými principy lékařského výzkumu zahrnujícího lidské subjekty² a Etickým kodexem Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích³. Při realizaci výzkumu v oblasti sociálních věd se akademický pracovník řídí Etickým kodexem Americké psychologické asociace (APA)⁴.**
- (2) Povinnost podle odstavce 1 se vztahuje i na studenta nebo účastníka celoživotního vzdělávání uskutečňovaného PF JU při realizaci výzkumu, včetně výzkumu provedeného za účelem zpracování seminární a jí obdobné práce, bakalářské, diplomové, rigorózní, disertační nebo závěrečné práce nebo jiné práce vztahující se ke studiu na PF JU (dále jen „vysokoškolská práce“). Za dodržování výzkumné etiky vysokoškolské práce je odpovědný především student, který je autorem vysokoškolské práce, a liší-li se od osoby hlavního řešitele projektu, tak společně s ním i hlavní řešitel. Jedná-li se o práci bakalářskou, diplomovou, dizertační nebo závěrečnou práci, provádí kontrolu dodržování etických pravidel příslušný vedoucí práce, organizační konzultant (čl. 20 odst. 6 opatření děkana č. 7/2017 o studiu v bakalářských a magisterských studijních programech) nebo školitel studenta, resp. vedoucí závěrečné práce nebo odborný konzultant (čl. 31 opatření děkana č. 11/2017 řád celoživotního vzdělávání Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích). Jedná-li se o seminární nebo jí obdobnou práci, provádí kontrolu dodržování etických pravidel akademický pracovník, který práci zadal.
- (3) **Dodržování etiky, tak jak je popsáno v návrhu výzkumného projektu předkládaného akademickým pracovníkem, resp. studentem (jedná-li se o výzkum v rámci projektu, který má být podpořen grantem), posuzuje Etická komise PF JU.**

---

¹ <https://www.hhs.gov/ohrp/regulations-and-policy/belmont-report/index.html>

² <https://www.wma.net>

³ <https://www.jcu.cz/o-univerzite/organizacni-struktura/eticka-komise/eticky-kodex-ju>

⁴ <https://www.apa.org/ethics/code/>

Čl. 2

Etická komise PF JU

- (1) Etická komise PF JU je poradním orgánem děkana PF JU. Posuzuje zejména výzkumy zahrnující lidské účastníky a dohlíží tak na zachovávání etických zásad a zajišťuje ochranu důstojnosti, svobod, zdraví, kvality života a bezpečnosti osob, které se účastní výzkumu. **Posláním Etické komise PF JU je zajištění ochrany důstojnosti, svobod, zdraví, kvality života a bezpečnosti všech osob (subjektů), které se těchto aktivit účastní.**
- (2) Při své činnosti se Etická komise PF JU řídí obecně závaznými právními předpisy, zejména platnými právními předpisy České republiky, jako i Belmontskou zprávou a Helsinskou deklarací Světové lékařské asociace (WMA), Etickým kodexem Americké psychologické asociace a Etickým kodexem Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.
- (3) Etická komise PF JU projednává a vyjadřuje se k projektům, které mají výzkumný charakter a které zahrnují etické problémy.
- (4) Předsedu a ostatní členy Etické komise PF JU jmenuje a odvolává děkan. Přijetím členství jmenovaný člen komise vyjadřuje souhlas s mlčenlivostí o obsahu posuzovaných projektů.
- (5) Etická komise PF JU je způsobilá usnášet se za přítomnosti alespoň poloviny svých členů. Usnesení je přijato, jestliže se pro něj vysloví nadpoloviční většina přítomných členů.
- (6) Je-li to vhodné a účelné, rozhodne předseda o projednání žádosti per rollam. V takovém případě je usnesení přijato, jestliže se pro něj vysloví nadpoloviční většina všech členů Etické komise PF JU.
- (7) O jednání a hlasování Etické komise PF JU se pořizuje zápis obsahující zejména informace o datu, čase a místě jejího jednání, označení věci, která byla jeho předmětem, a o výsledku hlasování podle odstavce 5 nebo 6, včetně případných důvodů pro vrácení žádosti. Jeho realizaci zajišťuje zaměstnanec fakulty pověřený děkanem, ten zároveň odpovídá za jeho uchování a archivaci společně s podklady pro jednání Etické komise PF JU a s výstupy z jednání.

Čl. 3

Vyjádření Etické komise PF JU k projektu

- (1) Každý akademický pracovník i student PF JU je před podáním žádosti o grant, kterým má být podpořen výzkumný projekt zahrnující lidské účastníky, zvířata nebo identifikovatelný biologický materiál či data, povinen požádat Etickou komisi PF JU o vyjádření k projektu. **Bez souhlasného vyjádření Etické komise PF JU žádost o grant, kterým má být takto zaměřený výzkumný projekt podpořen, podat nelze.**
- (2) Požádat Etickou komisi PF JU o vyjádření k projektu je oprávněn každý akademický pracovník nebo student PF JU i v dalších případech, zejména je-li vyjádřením etické komise vydavatelem podmíněna publikace jím dosažených výsledků v odborném časopise či jiné odborné literatuře.
- (3) Žádost o vyjádření Etické komise PF JU se podává na předepsaném formuláři, který je přílohou č. 1 tohoto opatření, a to v elektronické podobě ve strojově čitelném formátu na e-mailovou adresu etickakomise@pf.jcu.cz.

- (4) Nemá-li žádost předepsané náležitosti či přílohy, popř. trpí-li jinými vadami, které jí činí neposouditelnou, Etická komise PF JU ji žadateli vrátí k dopracování. Uvede přitom, kterými vadami žádost trpí.
- (5) Žádost netrpící vadami Etická komise PF JU posoudí, a to zpravidla do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byla podána. Byla-li žádost podána v období červen až srpen, posoudí Etická komise PF JU žádost do konce měsíce září.
- (6) Usnese-li se Etická komise PF JU o tom, že postup a uvedené výzkumné metody posuzovaného projektu uvedené v žádosti nevykazují žádné rozpory s platnými zásadami, předpisy a mezinárodními standardy pro provádění výzkumu zahrnujícího lidské účastníky, vydá o tom souhlasné vyjádření, a to na předepsaném formuláři, který je přílohou č. 2 tohoto opatření. V opačném případě vrátí žadateli žádost a uvede přitom výhrady, pro něž s postupem a uvedenými výzkumnými metodami posuzovaného projektu nesouhlasí. Žadatel bude informován o výsledku do 7 dní po posouzení jeho žádosti; vydá-li Etická komise PF JU souhlasné vyjádření, bude mu ve stejné lhůtě předán jeho stejnopis podepsaný předsedou Etické komise PF JU.
- (7) Etickými standardy projektu, tak jak byly uvedeny v žádosti, k níž Etická komise PF JU vydala souhlasné stanovisko, je žadatel a ostatní členové výzkumného týmu, vázán. V případě, že by v projektu byly provedeny výrazné změny, které podstatně upravují etické aspekty a design projektu, je výzkumník povinen podat opětovnou žádost. Změny v projektu, které jsou v souladu s etickými standardy schváleného projektu, novému posouzení nepodléhají.**

Čl. 4

Výzkumná činnost studentů a vysokoškolské práce

- (1) Studenti ve své výzkumné činnosti musí chránit práva a svobody všech účastníků výzkumu. Z tohoto důvodu své práce projektují tak, aby
  - a) minimalizovali rizika poškození duševního a tělesného zdraví správnou volbou a prováděním diagnostických metod,
  - b) pravdivě informovali zkoumané osoby o smyslu výzkumu, o způsobu jeho provádění, o případných zdravotních rizicích i o způsobu publikování výsledků,
  - c) respektovali dobrovolnost zapojení zkoumaných osob do výzkumu,
  - d) osobní údaje zkoumaných osob byly chráněny před zneužitím a používány v souladu s právními předpisy o ochraně osobních údajů, zejména s obecným nařízením o ochraně osobních údajů (GDPR), a
  - e) v případě empirického nebo experimentálního výzkumu reakce lidí na fyzickou či duševní zátěž předložili účastníkům výzkumu informace o výzkumu a vyžádali písemné potvrzení jejich souhlasu se zapojením do výzkumu (v případě nezletilých dětí jejich zákonných zástupců, zpravidla rodičů) prostřednictvím Informovaného souhlasu účastníka výzkumu. V případě šetření, u kterého subjekt výzkumu v elektronické nebo tištěné podobě vyplňuje dotazník či anketu, lze text informovaného souhlasu vtělit do dotazníku či anketního formuláře s dovětkem, že jeho vyplněním, **případně jen otevřením textu souhlasu v elektronické podobě**, subjekt uděluje souhlas se svým zapojením do výzkumu. Zjednodušenou formu informovaného souhlasu, např. sběr souhlasných vyjádření více subjektů do jednotného formuláře obsahujícího text informovaného souhlasu v záhlaví,

anebo ústní vyslovení souhlasu v rámci nahrávky, lze využít i v případě rozhovoru či pozorování.

- (2) Vzor pro formulář informovaného souhlasu je přílohou č. 3 tohoto opatření. Student, na něhož dopadá povinnost podle odstavce 1 písm. e) je povinen jej upravit tak, aby odpovídal okolnostem jeho výzkumu; příslušný vedoucí práce, organizační konzultant nebo školitel studenta, resp. vedoucí závěrečné práce nebo odborný konzultant, je povinen poskytnout studentovi na jeho žádost pomoc při úpravě vzoru. Je-li takový výzkum součástí vysokoškolské práce, je formulář informovaného souhlasu její povinnou přílohou. Vyplněné informované souhlasy student předloží samostatně v průběhu obhajoby bakalářské, diplomové, rigorózní, disertační nebo závěrečné práce, nebo na požádání u jiné vysokoškolské práce. **PF JU zde není správcem osobních údajů uvedených v Informovaných souhlasech.**
- (3) Dále všichni studenti ve vysokoškolských pracích musí respektovat etická pravidla publikování vědeckých prací, a to zejména
- a) povinnost psát kvalifikační práce pravdivě a
  - b) povinnost uvádět autory (citovat), jejichž myšlenky, názory nebo výsledky práce ve své práci student použije.
- (4) Studenti, jejichž vysokoškolské práce obsahují grantem podpořený výzkum zahrnující lidské účastníky, zvířata nebo identifikovatelný biologický materiál či data, přiloží jako povinnou přílohu č. 1 souhlasné vyjádření Etické komise PF JU podle článku 3.
- (5) **V případě, že je při řešení či zadání kvalifikační práce vyžadováno vyjádření Etické komise třetí stranou (např. jinou institucí), pak student prostřednictvím vedoucího kvalifikační práce, předloží žádost o vyjádření Etické komise.**

Čl. 5

Závěrečné ustanovení

Výkladem opatření je pověřen proděkan pro studium. Rozhoduje a jedná ve věcech opatření neupravených, pakliže je rozhodnutí o nich a jednání pro naplnění jeho ustanovení nezbytné.

Čl. 6

Přechodné ustanovení

Ustanovení čl. 3 odst. 1 se neuplatní pro projekty podpořené grantem uděleným na základě žádosti podané před dnem účinnosti tohoto opatření. Tím není dotčena možnost jejich řešitelů požádat o vyjádření Etické komise PF JU podle čl. 3 odst. 2.

Čl. 7

Účinnost

Toto opatření nabývá účinnosti 1. 9. 2019.

V Českých Budějovicích 19. 7. 2019

doc. RNDr. Helena Koldová, Ph.D.
děkanka PF JU